

Noteszlapon – a téli tárlatról

Nyilván más szépet szerető szegedi is úgy van vele, ahogyan én: fokozott figyelemmel fordulunk a kétévenként jelentkező Szegedi Téli Tárlat felé, mert ez az új tehetségek bemutatkozásának szinte egyetlen fóruma.

Azoké, akik újságos szemlélettel frissíthetik fel az élő szegedi ábrázolóművészet arculatát. „Elmondhatjuk, hogy városunk nem szegény az új művészgeneráció vonatkozásában. Az itt felnövő vagy letelepült fiataljaink legjobbjai nemcsak megbízható képességű művésztanárokká válnak, hanem jelentős részük alkotó munkásságot is kifejtve, helyi festészetünk, szobrászatunk sokat ígérő tagjaivá is emelkedtek” — jelzi a katalógus-előszóban Szelesi Zoltán műtörténész.

S valóban: a fiatalok bemutatkozását, illetve intenzívebb szereplését illetően sok tekintetben kielégítő szemle az idei tárlat. A szervezeti tagságig még el nem jutott, ám számon tartandó „középgeneráció” vonatkozásában szintén.

S ez elsősorban az apró, intimebb alkotásoknak köszönhető. Az igazi meglepetést épp a méret szerint szerény, kicsiny, szinte elrejtett, csak tallózásra előbukkanó művek hozták. Hogy példákat is említsek: ilyen — egyebek között — Cser Éva „Fejfák” című kompozíciója, melyen a kalligrafikus, népi ízelet hordozó finom rajzolat mesterien harmonizál a meleg színek intimitásával. Vagy Tóthné László Anna merengést és gondolatiságot összefeszítő, bámulatosan érett cinkkarcai — kivált a „Zarándokok” című. Czakó Jánosnak az egyik oszlopon szerénykedő, formailag némi G. Seurat-reminiszcenciákat is sejtető, mégis eredetien elmélyült olajképe, az „Apám 60. születésnapjára” című (mindössze 23×46 cm-es!) is jóleső meglepetés. Ígértesen adnak életjelt magukról lendületes — rokon mód formált —, friss eszkezelésű tájképeikkel: Berkecz Éva és Lázár Pál. Realisztikus, jellemábrázoló képességet eláruló szobrokkal szerepel a fiatal Fűz Veronika, Fritz Mihály és Kalmár Márton.

Sajnos, a „befutott” közép- vagy idősebb generáció mesterei mintha nem érzékelnék eléggé a tárlat jelentőségét... Nem csupán azért, mivel beküldött műveik egyike-másika már több, előző kiállításon is szerepelt. Hanem azért is, mivel a „névjegykártya” gyanánt küldött képek zöme — nem az illető művészek legkvalitásosabb alkotásai közül való. *Ragyogó kivétel Zombori László és Dér István.*

Aki a kiállítási termet végigpásztazza szemmel, azonnal Dér „Ketten” és „Őszi virágok közt” című olajképeinek, valamint Zombori „Halász”, „Csendélet” és „Ártéri fűzfa” című temperáinak húzó-nyűgöző hatása alá kerül. (Megfigyeltem egy délelőttön: az „egyszerű” tárlatlátogatók háromszor-négyszer visszazarándokolnak hozzájuk!) E művek a laikus szemlélődő számára is világossá teszik, hogy itt az ihlet mámorának és a pallérozó tudat végletessé fokozódásának olyan koncentrált összefeszüléséről van szó — a tudatalatti képletnek és az értelem szféráinak oly tökéletes összehendítéséről, melyre országos méretekben is ritkán van példa manapság — amikor „kísérletezés” ürügyén oly sok sarlatánkodás történik, s amikor az ilyen magasrendű alkotásoknak igen-igen *szűkében* vagyunk...

Megkapott Tóth Sándor áhítatos „Pannon nosztalgia”-ja, Sándor János csellóhangú „Színharmónia”-ja, Vincze András „Tűzzené” című látomása, Zoltánfi István „Nemzedékek” című temperája. Cs. Pataj Mihály „Olajmező” című alkotásával szerencsés kézzel bizonyítja, hogy az átformalódó alföldi táj elemeinek amorffá egyszerűsítése — járható művészi út, s az új tartalmak jelképesítése érdekében való. Vinkler László megrendítő rajzsorozattal vetíti elénk a „pokoljáró” művészet belső viharait. Gondos, elmélyült munka Pintér József „Születésnapomra” című verisztikus, jól szerkesztett olajfestménye. Fontos Sándor „Asszony galambbal” című temperája poétikus gyengédségével tűnik ki.

Nem hallgathatom el: *sokak* műve hiányzik a falról... Fiataloké, „öregeké” — egyaránt. Miért?...

DÉR ENDRE